

DOI: 10.31866/2616-7581.6.1.2023.277881

УДК 784.9:37.091.33-052

ФОРМУВАННЯ ВОКАЛЬНО-ВИКОНАВСЬКИХ НАВИЧОК СТУДЕНТА В КЛАСІ АКАДЕМІЧНОГО СПІВУ (традиційний і сучасний підходи)

Жанна Закрасняна

викладач кафедри музичного мистецтва;

ORCID: 0000-0003-2592-5459; e-mail: z.zakrasniana@gmail.com

Київський національний університет культури і мистецтв, Київ, Україна

Анотація

Мета дослідження – окреслити принципи та систематизувати інформацію щодо формування вокально-виконавських навичок співаків академічного вокалу на заняттях з постановки голосу в контексті власного досвіду, вивчення досвіду роботи Соломії Крушельницької з вокалістами-початківцями, техніки Александра та Estill Voice Training. **Методологія дослідження** базується на таких методах: аналізу різних вокальних методик у сфері вокального мистецтва, що дав змогу дослідити та визначити принципи формування вокально-виконавських навичок студента академічного вокалу, а також методів узагальнення та систематизації, історичного та власного досвіду, що уможливило окреслити принципи формування навичок в академічному вокалі. У процесі аналізу фахової літератури застосовано музично-теоретичний та джерелознавчий методи. **Наукова новизна дослідження**: на основі глибокого вивчення методики С. Крушельницької, техніки Александра та Estill Voice Training вперше представлено власний практичний досвід у контексті значущості формування вокальних навичок з музикознавчого та виконавського погляду. **Висновки**. Вивчення вокальних навичок ґрунтується на різних методиках, серед яких можна виокремити методику С. Крушельницької, техніку Александра та Estill Voice Training. Кожна з цих методик зосереджується на розвитку певних аспектів вокального мистецтва та надає інструменти для розвитку різних елементів вокальної техніки, таких як дихальна система, постава тіла та голосові зв'язки. Опанування професійних знань та навичок є необхідною умовою для подальшого професійного зростання студентів-вокалістів, що дає змогу їм розвивати свої вокальні уміння, збільшувати репертуар та реалізовувати свій творчий потенціал у різних стилях вокального мистецтва.

Ключові слова: академічний вокал; ларингоскоп; методика Соломії Крушельницької; техніка Александра; техніка Estill Voice Training

Вступ

Розвиток вокальних та виконавських навичок є важливим аспектом академічного вокалу. Якість програм із постановки голосу може суттєво вплинути на успіх студентів у галузі академічного вокалу, оскільки безпосередньо впливає на їхню здатність виступати та ефективно взаємодіяти з аудиторією. Правильна постановка голосу має вагоме значення не тільки для розвитку технічних навичок, але й для профілактики вокальних травм і зміцнення довготривалого здоров'я голосу. Однак ефективність програм із постановки голосу може варіюватися залежно від чинників, зокрема методики викладання, досвіду викладачів та індивідуальних особливостей студента. Тому важливо, щоб студенти розуміли фундаментальні принципи, які лежать в основі їхнього навчання, а викладачі та практики були обізнані щодо останніх досліджень і практик у цій галузі.

Мета

Метою статті є окреслення принципів та систематизування інформації щодо формування вокально-виконавських навичок студентів академічного вокалу на заняттях з постановки голосу в контексті власного досвіду, вивчення досвіду роботи Соломії Крушельницької з вокалістами-початківцями, техніки Александра та Estill Voice Training.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Започаткування нових досліджень і публікацій у цій галузі свідчить про важливість вивчення окресленої теми в сучасному світі. Спогади видатної сопрано Соломії Крушельницької (1978) дають змогу отримати уявлення про її життя та підхід до вокального навчання (Головащенко, 1978). Спогади С. Крушельницької з вокальної педагогіки були проаналізовані у статті І. Комаревича (2017).

Н. Генріх (2006) розглядає реєстри голосу та їх відображення у вокальній техніці, зосереджуючись на впливі Мануеля Гарсія та ларингоскопу на розвиток вокальної техніки. Стаття В. Зотової (2019) зосереджена на інтерактивному аспекті сучасної вокальної освіти з використанням методу EVT (Estill Voice Training). У статті Н. Кречко та Я. Комарніцького (2022) проведено аналіз співочої манери Бориса Гмирі як видатного інтерпретатора героїчних образів українського оперного репертуару. Крім того, критичний огляд техніки Александра був представлений у статті С. Джайн, К. Янссен та Ш. Дессел (2004). Вебресурси Estill Voice Training (*The History of Estill*, n.d.) та Alexander Technique (*What is the Alexander Technique*, n.d.) надають детальну інформацію щодо специфіки цих технік та їх переваг для співаків.

Підсумовуючи аналіз літератури, можна стверджувати, що дослідження в галузі вокального навчання студентів академічного вокалу розширюється завдяки новим дослідженням та публікаціям. Ці статті можуть бути корисними для подальшого розвитку вокальних навичок студентів академічного вокалу.

Однак існують прогалини в розумінні того, як досягти ефективного вокально-го навчання. Тому додаткові дослідження у цій галузі є важливим завданням у майбутньому.

Виклад матеріалу дослідження

Принципам формування вокально-виконавських навичок з академічного вокалу присвячені численні наукові дослідження різних методик, тому теоретичний аналіз дослідження наукових джерел і досвід з виконавської практики дає змогу професійно формувати вокально-виконавські навички академічного співака, які ґрунтуються на розумінні психології співака, його світогляду та обставин формування навичок здобувача. Важливим фаховим складником становлення академічного співака є його вокально-виконавська підготовка, досконале володіння голосовим апаратом, уміння художньо та технічно відтворити образ твору, опанування як виконавських навичок, так і інтерпретаційних умінь прочитання класичних та сучасних творів.

В основі принципів формування вокально-виконавських навичок лежить комплекс універсальних якостей, які повинні впливати на становлення співака. Важливу роль відіграє характер майбутнього співака, який повинен мати такі риси характеру, як цілеспрямованість, самовідданість, самоконтроль, самокритика та розум, інтелігентність, етичні та моральні принципи. Отже, це також комплекс технічних і художніх навичок, до яких можна зарахувати постановку голосового апарату, дихання, звукоутворення, дикцію, артикуляцію, інтонування та роботу над вокальним твором. В основі художніх навичок лежить інтерпретація та вихід на сцену в оперному, камерному та концертному репертуарі.

Перед тим, як перейти до виконання вокальних творів, кожному співаку треба розспівати голос. Спів розспівок допомагає вирішити декілька задач. По-перше, це приведення голосу в робочий стан, а по-друге, це привчання співака до хороших виконавських навичок. Співочі вправи чи розспівки – це вокально-технічні тренування для голосу.

Для співака, здобувача музичної освіти, який не володіє достатньою мірою вірним звуком, спів розспівок чи вокальних вправ є технічною частиною занять. Корисно свідомо поєднувати розспівки з засвоюванням, навчанням нотної грамоти. Поєднання вокальних розспівок та вокальних творів допоможе співаку пов'язати слухові уявлення із зоровими. Виконавець співає послідовність звуків та бачить цю послідовність на нотному стані. Також можна вказати на інтонаційні недоліки, відповідний звук чи інтервал, що допоможе непомітно долучити співаків до музичної грамоти. Тобто потреба в розспівці перед заняттям або концертним виступом поступово допомагає привести голосовий апарат в активний робочий стан. Розспівка – це невіддільна ланка між спокоєм та співочою активністю, перехід від одного фізіологічного стану до іншого.

Тому весь співочий процес має коригувати викладач співу, ретельно спостерігаючи за фізіологічними можливостями співака та його особливостями психіки. Вокально невідготовлені співаки під час співу нерівно дихають, піднімаючи при цьому плечі. Таке поверхнєве, ключове дихання несприятливо впливає на

звук і організм. Форсоване звучання, надмірно підвищена динаміка, різкість звуку є хибним критерієм художньої оцінки співу. У результаті вокальні навички виконавця-початківця формуються неправильно.

Всі вокальні школи починалися з процесу правильного дихання і це дихання змінювалося, тому в бароковій музиці дихали трохи вище. У середині XIX ст. в романтичній музиці було відкрито низьке абдомінальне дихання, тому відчуття й виразність голосу залежали від сили звуку.

Основні способи для формування правильного співу:

1. Встаньте прямо та нахиліться вперед. Наберіть повітря, підніміться, станьте прямо, замкнувши губи. Поступово, рівно видихайте повітря до кінця. Коли ви відчуєте, що стоячи ви можете набрати повітря та абдомінальні м'язи тримають його, то можна більше не нахилитися вперед, а контролювати набране повітря стоячи.
2. Коли ви відчули дихання, то можна звернути увагу на атаку звуку. У XVIII ст. італійські майстри співу про атаку звуку казали так: станьте прямо, наберіть повітря, затримайте його та атакуйте звук.
3. Атака звуку важлива під час формування правильного тону. Правильна атака звуку породжує правильну опору звуку.
4. Регістри голосу умовно поділяють на три основні відрізки: низький, середній, високий. Звук буває темний і світлий. Природа дає тільки два ці кольори. Змішані регістри дають облагороджений звук, змішуючи ці фарби, ми можемо схарактеризувати твір, звук якого ми представляємо в завершеному вигляді цього твору. Тому всі низькі тони ми співаємо, відчуваємо як головні, а всі високі як грудні. Зважаючи на це буде легше відчувати та користуватися регістрами.

В основі розспівочних вправ є комбінації, в яких присутні півтони та цілі тони. Опанування правильного виконання тону і півтону гарантує чистоту співу. У більшості вокалістів легко виявляється приблизність інтонування. Це стосується не тільки молодих, а й багатьох професійних співаків. Культура слуху виховується та розвивається у процесі навчання. Неточне інтонування є наслідком недостатньої культури слуху, тому звук та чистота інтонування нерозривно пов'язані з вокально правильним звуком, що формується вірно та звучить завжди чисто, та навпаки, не буває чистим, якщо формується невірно.

Розвиток співоного дихання та атаки звуку – це вміння взяти правильний безшумний вдих носом. У перших розспівках вдих повний, у наступних звуках береться економно, різної повноти, залежно від тривалості музичної фрази та її динаміки. Грудна клітка утримується в положенні вдиху, а діафрагма плавно входить в основне положення. Активний стан та напруга м'язів дихання не повинні передаватися м'язам гортані, ший та обличчя.

Спочатку беремо одинарний звук на примарному, найбільш зручному тоні, повним голосом. Слухаючи свій звук, намагаємось відчути чистоту, рівність, стійкість звучання голосу. Рівність вдиху поєднуються з рівністю звучання. У цій розспівці виробляється атака звуку. Розспівки по квінті чи гамоподібні вправи корисні для розвитку дихання та атаки звуку. Відчуття опори у цих розспівках ускладнюється, відбувається пристосування до зміни звуків на еластичному диханні.

Правильне з'єднання звуків доцільно починати зі штриха *non legato*. При з'єднанні звуків на *non legato* треба домагатися, щоб кожен звук з'єднувався без поштовхів. Розспівки на штрих *legato* найбільш розповсюджені у співі, володінню цим прийомом треба приділяти особливу увагу. Штрих *legato* – це перехід від звуку до звуку, який відбувається через непомітне ковзання між нотами. Для найкращого виконання цього прийому потрібно стежити, щоб перехід ковзання був короткий перед виникненням наступного звуку. При виконанні штриха *legato* можуть бути використані два прийоми дихання. Перший – на безперервному і рівному видиху; другий – зменшення видиху перед переходом на наступний звук.

Корисним для розвитку дихання та атаки звуку є спів на штриху *staccato*. Це повторення одного звуку, а потім поступовий перехід на гами, арпеджіо, стрибки. Виконуючи *staccato*, не треба вдихати в паузах перед кожним звуком. Це робить штрих неточним, а виконання розспівки марною. Арпеджовані розспівки змінюють реєстрові умови звучання голосу від звуку до звуку та збільшують витрату дихання.

Труднощі зазначеного прийому у тому, що він відбувається не так на вдиху, як на видиху. Дуже корисно перемикаючи увагу на закінчення музичних фраз та запропонувати прийом зміни дихання через скидання його на останньому звуці фрази. Отже, потрібно думати не про взяття наступного звуку, а про зняття вчасно попереднього. Володіння резонаторами та артикуляційним апаратом виховуються у поєднанні цих навичок. Природне та вірне настроювання голосу передбачає спів близьким звуком на всьому діапазоні голосу. Тому перші розспівки одиничних витриманих примарних звуків на складах «мі» та «в'ї» допомагають включати головний резонатор у близькому й високому звучанні, а також виконання низхідних і висхідних поступових послідовностей на поєднаннях складів «мі-в'ї-мі». Досягненню близького та високого звучання голосу сприяє поєднання певних голосних та приголосних звуків. Наприклад, поєднання звуку «в» з голосними «а», «у», «ю», «і», «ї», «е», які сприяють високому звучанню голосу та зручно зв'язують голову та груди, допомагаючи змішаному звукоутворенню на складах «в'ї», «в'а», «в'е», «в'ю».

Репертуар впливає на весь навчально-виховний процес здобувача освіти. На його основі накопичуються музично-теоретичні знання, удосконалюються вокально-технічні навички, складається репертуар співака. Від вміло підбраного репертуару залежить зростання майстерності співака, перспективи його розвитку, формування світогляду, життєвого досвіду. Все це відбувається через осмислення репертуару того чи іншого музичного твору.

Голос – це інструмент, який не має температури. Вокальне інтонування регулюється як слухом, так і почуттями. Найпростіший досвід інтонування пов'язаний з психологічним станом співу мажорного та мінорного трезвуку з різними емоційними відтінками. Під час виконання мінору змінюватиметься висота 1-го та 5-го ступенів. Можливість такого інтонування є особливістю співацького вібрато, що має відхилення від основної висоти тону. Отже, це ще одна причина, чому спів з вібрато більш виразний, ніж без вібрато. Безперечно, тембр голосу разом з динамікою та силою звучання голосу є основним носієм чуттєвого змі-

сту вокального твору. Тембр голосу співака є одним із головних шляхів виразності, а якість тембру залежить від *vibrato*. Проте академічна постановка голосу допускає будь-яке звучання, якщо це потрібно для створення художнього образу та є вказівки композитора. Слово диктує темброве забарвлення.

Сьогодні у вокальній педагогіці використовують техніку Александера. Фредерік Матіас Александер (1869–1955) був австралійським актором та письменником. У нього був хронічний ларингіт через неправильне регулярне використання свого голосу, але він вважав, що є спосіб лікування цього захворювання. Коли лікарі не змогли йому допомогти, він почав займатися та самостійно шукати вихід з цієї ситуації. Після довгих досліджень, проб і помилок він виявив, що під час своїх виступів на сцені відчуває сильну напругу в голосі, горлі та тілі. Отже, все це разом і стало причиною захворювання голосового апарату та привело до хронічного ларингіту. Тоді він вирішив придумати техніку такого виконання, яка зніме цю напругу та сприятиме правильній поставі тіла при співі (Jain et al., 2004).

Техніка, яку придумав Ф. М. Александер, починалася з системи аналізу звичок свого тіла та допомогла знайти рішення їх виправити. Основне визначення техніки Александера, за словами доктора Альфреда Флехаса: «Техніка Александера – це спосіб дізнатися, як можна позбутися шкідливої напруги у вашому тілі» (*What is the Alexander Technique*, n.d.).

У цій техніці співвідношення голови з хребтом є найважливішим. Голову необхідно підняти та лише злегка опиратися в хребет, знімаючи напругу. Роблячи так, ви будете мінімізувати стиснення хребта, а також це покращить загальну поставу та зніме напругу, яка може спричиняти вокальні проблеми. Знання того, як працює організм, його впливу на голос, має радикальні наслідки для професійних вокалістів та стабільності й довголіття їх кар'єри. Ф. М. Александер вважав, що загальний стан здоров'я організму є важливим для здоров'я голосу. За словами С. Джайн та ін. (2004): «Протягом свого життя він продовжував розвивати цю техніку, щоб допомагати іншим, насамперед людям, які займаються виконавським мистецтвом, долати їхні власні дисфункції та краще використовувати своє тіло в цілому. Александер продовжував своє вчення протягом усього життя, зрештою, навчаючи інших мистецтва цієї техніки до своєї смерті в 1955 році».

Не менш важливим та ваговим відкриттям в історії вокальної педагогіки та виконавства є винахід ларингоскопа. Ларингоскоп – розумний інструмент спостереження, який дає змогу досліджувати гортань та дав початок сучасній ендоскопічній камері (Henrich, 2006). Перший ларингоскоп, який сформував повне уявлення про внутрішню роботу голосових зв'язок, застосував у 1855 році викладач Мануель Гарсія. Зокрема, Н. Генріх зазначає: «Ларингоскоп був доступний вже на початку XIX ст. Бебінгтон використовував його в 1827 році, тож Гарсія не винайшов його, але першим успішно застосував, маючи змогу бачити голосові складки не тільки в стані спокою, але й під час співу. Спостереження Гарсії були передані до Королівського товариства доктором Шарпі 24 травня 1855 року» (Henrich, 2006).

Отже, педагогіка розвивалася та перейшла від фокусування на звучанні та естетиці голосу до постановки якісного співу, в основі якого фізіологічне функ-

ціонування голосових зв'язок. Знання анатомії та фізіології голосових зв'язок допомагає не тільки у діагностиці голосових проблем, але також допомагає зрозуміти як використовувати голос у здоровому стані більш ефективно. Ларингоскоп уможлиблює візуально побачити стан здоров'я нашого голосового апарату.

Існують важливі наукові докази в галузі вокальної гігієни голосу. Найперше, що потрібно знати вокалістам про голос, – це те, що голосу потрібно давати відпочивати, коли це необхідно, дотримуватися голосової тиші, пити чай, воду, уникати кофеїну та триматися якомога далі від диму цигарок та алкогольних напоїв. Це лише декілька способів, якими вокаліст може підтримувати свій голос. Правильне використання голосу має важливе значення. Треба знати не тільки як дбати про голос, але і як використовувати його найбільш здоровим способом, щоб бездоганно впливати на вокальне виконання.

Неймовірно цікавими є дослідження викладача з вокалу, дослідниці, співачки Джо Естілл (1921–2010). Вона глибоко розуміла зв'язок між анатомією голосових зв'язок і їх фізіологічними функціями, та як співак може використовувати свій голос. Її техніка називається Estill Voice Training. Навчання було офіційно засновано в 1988 році та зосереджено на постановці голосу та функціях голосових зв'язок у співі. Дж. Естілл багато років досліджувала фізіологію голосу, була добре навчена та глибоко обізнана як працюють голосові зв'язки під час співу. Її знання були джерелом її викладання, і для неї було важливо те, як співає вона та її учні, прагнула, щоб це було насамперед технічно та фізіологічно правильно під час виконання вокальних творів (*The History of Estill, n.d.*).

Концепція Estill Voice Training складається з трьох етапів: технічна майстерність, артистична майстерність та «магія» виконання. Етап технічної майстерності охоплює анатомію та контроль голосового апарату, включно зі зв'язками, хрящами, язиком, губами та органами дихання. Розуміння голосового апарату може бути покращене за допомогою повсякденних процесів, таких як сміх і плач. Другий етап – художня майстерність – зосереджується на пошуку балансу між інтерпретацією твору та його теоретичними й історичними особливостями. Третій етап – це встановлення зв'язку з аудиторією та створення магічного виступу з імпровізацією, автентичністю та технічним контролем. Якість співу вважається характеристикою кожного голосу і може бути використана для самовираження в будь-якому стилі або творчому завданні. Estill Voice Training допомагає розвивати творче мислення, визначати освітні цілі та розв'язувати проблеми, пов'язані з виконанням (Зотова, 2019).

Унікальність підходу Дж. Естілл до навчання постановки голосу полягає в тому, як вона розділяє техніку співу від художньо-естетичної виразності вокального виконання. В. Зотова (2019) підкреслює, що: «EVT як методика розроблена автором для навчання викладачів не у загальноприйнятому розумінні "викладач-маестро", а як наставників-тренерів, інструкторів, сертифікованих спеціалістів з усього світу» (с. 218). Це вона дала змогу вокальній техніці диктувати естетику та мистецтво виразності голосу, а не навпаки.

Цікавим для сучасного викладача вокалу є досвід із формування навичок співака-початківця всесвітньої оперної співачки Соломії Крушельницької. «Про-

тягом усього свого життя С. Крушельницька прагнула вдосконалювати власну виконавську майстерність, глибоко вивчала історію світового музичного мистецтва, володіла сімома мовами, була високоосвіченою особистістю» (Комаревич, 2017, с. 61). Вона була різнобічно освіченою та духовно багатогранною особистістю, яка вміло поєднала українську та італійську співочі школи.

Співачка проводила уроки в особливій формі – заняття-лекції, на яких багато співала, виправляючи помилки учнів своїм голосом, та вважала, що такий спосіб є ефективним у роботі педагога-вокаліста. Цей метод належить до способів впливу на слухове сприйняття вокаліста через наочну демонстрацію педагога під час уроку вокалу і є найбільш ефективним у роботі з початківцями. Він дає змогу наголошувати на моментах звуковидобування та ефективно вправляти ці недоліки.

С. Крушельницька була видатним викладачем вокалу, відомою своїм винятковим умінням розвивати та формувати голоси своїх учнів. Вона була прискіпливою у своєму підході та приділяла велику увагу деталям у роботі зі своїми учнями, зосереджуючись на кожному аспекті техніки співу – від правильного дихання до розширення вокального діапазону та динаміки.

Філософія викладання С. Крушельницької ґрунтувалася на переконанні, що основою співу є правильне дихання. Вона вважала, що дихання є ключем до розкриття повного потенціалу голосового апарату, що дуже важливо розуміти фізичні та психофізіологічні процеси, які беруть участь у вокальному розвитку. Вона надавала великого значення виходу, який вважала головним моментом у процесі дихання. С. Крушельницька вчила своїх учнів вдихати як через ніс, так і через рот, а видихати поступово і плавно, незалежно від того, якій техніці дихання вони надають перевагу. Окрім дихання, С. Крушельницька приділяла велику увагу іншим важливим аспектам співу, таким як звуковедення та вокальні вправи. Вона також розробила власну практичну методику співу, яка наголошувала на фізичному здоров'ї та витривалості.

Співачка обережно підходила до роботи з вокалістами-початківцями. Наприклад, через певні фізіологічні особливості юнаків, які мали ознаки мутаційних змін у голосі, заняття з вокалу тривали лише 20 хвилин, натомість більш досвідчені співаки займалися в класі С. Крушельницької по півтори години щодня. Вона вважала, що правильний стан голосової щілини та дотримання вокального режиму є важливими для збереження свіжості та сили голосу співака впродовж усього життя. Велику увагу приділяла власному практичному методу співу. Наголошувала, що співак має бути фізично здоровим і витривалим, забороняла початківцям займатись непосильною фізичною працею, але радила робити спеціальні гімнастичні вправи, загартовуватися, раціонально харчуватися, дотримуватися режиму роботи та відпочинку, а також зберігати хороші звички на все життя (Головащенко, 1978).

Перші уроки співу професорки Соломії Крушельницької були присвячені вправам на голосні «а», «е», «і», «о», «у», «и» з співуванням голосних із приголосними – «ля», «ле», «лі», «льо», «лю», «ли» тощо. Викладач використовувала спів складу «ля» на *staccato* в середньому регістрі, щоб знайти правильну позицію голосного «а» (Головащенко, 1978).

С. Крушельницька пропонувала своїм учням вправи на приголосні та напівголосні, виконання яких, на погляд співачки, сприяє раціональному використанню голосової та дихальної енергії; працювати над згладжуванням регістрів, що є найскладнішим в процесі постановки голосу; вокальні вправи з прикритим звуком для роботи над вирівнюванням звучання на перехідних нотах. Співакам-початківцям дозволялося вправлятися на інтервалах секунд, терцій, кварт, квінт й октав у середньому регістрі, а згодом, коли вони опрацьовували перехідні ноти, звуки середнього регістру голосу співака переходили у верхній регістр. Перш ніж розпочати будь-який вокальний твір, С. Крушельницька давала учням один акорд і просила заспівати його без супроводу. Ця вправа допомагала їм розвивати відчуття тону та формувати вокальний слух. Кожну нову розспівку, вправу вона спершу проспівувала сама, а лише тоді пропонувала виконати її учневі. Щоб виправити помилки учня, вона співала складну частину правильно один раз, а вдруге повторювала помилку учня. Цей метод виявився вкрай дієвим (Головащенко, 1978).

Емоційна атмосфера та психологічний стан співака мають великий вплив на продуктивність заняття. Тому С. Крушельницька прагнула досягти довірливої, оптимістичної атмосфери, підкреслюючи, що співати треба в піднесеному настрої, тож на початку уроку вона придумувала різні незвичайні розспівки. «Навіть маючи видатні природні фахові дані, які мав Борис Гмиря, співак повинен вдумливо і свідомо їх розвивати та вдосконалювати», – йдеться у статті Н. Кречко та Я. Комарніцького (2022, с. 237). Цей принцип С. Крушельницька також підкреслювала у своєму педагогічному підході. Вона була терпеливою та вимогливою, прагнула передати навички сценічної майстерності, виступала проти зайвих недоречних рухів під час співу, наполегливо закликала до правдивої та природної поведінки на сцені, ніколи не нав'язувала власної думки чи виконавської манери, прагнула виховати у співака власне бачення музичного твору та індивідуальну виконавську манеру.

Висновки

Розвиток вокальних навичок академічного співу є важливою складовою підготовки студента-вокаліста. Цей процес базується на різних методиках, прийомах і педагогічних принципах, серед яких можна виділити педагогічні прийоми Соломії Крушельницької, техніку Александра та Estill Voice Training. Кожна з цих методик зосереджується на певних аспектах вокального мистецтва та надає інструменти для розвитку різних елементів вокальної техніки.

Методика С. Крушельницької зосереджується на розвитку дихальної системи та правильному виконанні вокальних технік. Це допомагає співакові зміцнити своє дихання та поліпшити його голосові можливості. Техніка Александра спрямована на правильну поставу тіла та голосових зв'язок. Це допомагає студентам-вокалістам покращити свою поставу, зменшити напругу в голосових зв'язках та досягти природного та ефективного звучання голосу. Estill Voice Training надає інструменти для розвитку різних елементів вокальної техніки. Цей підхід допомагає співакам розвивати свої можливості у різних стилях і жанрах музики.

Отримані професійні знання та навички не тільки допомагають співакам розвивати свої вокальні уміння, але й дають змогу збільшити репертуар, володіти різними стилями вокального мистецтва та реалізувати свій творчий потенціал. Науково доведено, що естетика голосу значно покращується, коли співак присвячує себе вивченню голосу, його історії та місцю в музиці. Історія вокального мистецтва доводить, що музичні стилі змінюються, але голос залишається тим самим. Тільки впровадження різних технік та практик впливає на зміну нашого погляду на голос і спосіб його використання, на принципи формування вокально-виконавських навичок. Отже, отримання професійних знань та навичок є необхідною умовою для подальшого професійного зростання студентів-вокалістів.

Список бібліографічних посилань

- Головащенко, М. (Упоряд.) (1978). *Соломія Крушельницька* (Ч. 1: Спогади). Музична Україна.
- Зотова, В. (2019). Інтерактивний аспект сучасної вокальної освіти вчителів на прикладі методу EVT. *Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти*, 11, 214–224. <https://doi.org/10.31865/2414-9292.11.2019.197234>
- Комаревич, І. (2017). Методичні рекомендації Соломі Крушельницької в контексті вокальної педагогіки її сучасників. *Українська музика*, 1(23), 55–62.
- Кречко, Н. М., & Комарницький, Я. В. (2022). Борис Гмиря як видатний інтерпретатор героїчних образів українського оперного репертуару. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Музичне мистецтво*, 5(2), 227–240. <https://doi.org/10.31866/2616-7581.5.2.2022.269687>
- Henrich, N. (2006). Mirroring the voice from Garcia to the present day: Some insights into singing voice registers. *Logopedics Phoniatrics Vocology*, 31(1), 3–14. <https://doi.org/10.1080/14015430500344844>
- Jain, S., Janssen, K., & DeCelle, S. (2004). Alexander technique and Feldenkrais method: a critical overview. *Physical Medicine and Rehabilitation Clinics of North America*, 15(4), 811–825. <https://doi.org/10.1016/j.pmr.2004.04.005>
- The History of Estill Voice Training™*. (n.d.). Estill Voice Training. Retrived February 10, 2023, from <https://www.estillvoice.com/history/>
- What is the Alexander Technique and what are its Benefits?* (n.d.). The Complete Guide to the Alexander Technique. <https://alexandertechnique.com/at/>

References

- Henrich, N. (2006). Mirroring the voice from Garcia to the present day: Some insights into singing voice registers. *Logopedics Phoniatrics Vocology*, 31(1), 3–14. <https://doi.org/10.1080/14015430500344844> [in English].
- Holovashchenko, M. (Comp.) (1978). *Solomiia Krushelnytska* (Pt. 1: Spohady [Memories]). *Muzychna Ukraina* [in Ukrainian].
- Jain, S., Janssen, K., & DeCelle, S. (2004). Alexander technique and Feldenkrais method: a critical overview. *Physical Medicine and Rehabilitation Clinics of North America*, 15(4), 811–825. <https://doi.org/10.1016/j.pmr.2004.04.005> [in English].

- Komarevych, I. (2017). Metodichni rekomendatsii Solomii Krushelnytskoi v konteksti vokalnoi pedahohiky yii suchasnykiv [Methods recommendations by Solomiia Krushelnytska in the context of vocal pedagogy of her contemporaries]. *Ukrainian Music*, 1(23), 55–62 [in Ukrainian].
- Krechko, N. M., & Komarnitskyi, Ya. V. (2022). Borys Hmyria yak vydatnyi interpretator heroichnykh obraziv ukrainskoho opernoho repertuaru [Boris Hmyria as an outstanding interpreter of heroic characters in the Ukrainian opera repertoire]. *Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series in Musical Art*, 5(2), 227–240. <https://doi.org/10.31866/2616-7581.5.2.2022.269687> [in Ukrainian].
- The History of Estill Voice Training™*. (n.d.). Estill Voice Training. Retrived February 10, 2023, from <https://www.estillvoice.com/history/> [in English].
- What is the Alexander Technique and what are its Benefits?* (n.d.). The Complete Guide to the Alexander Technique. <https://alexandertechnique.com/at/> [in English].
- Zotova, V. (2019). Interaktyvnyi aspekt suchasnoi vokalnoi osvity vchyteliv na prykladi metodu EVT [Interactive aspect of modern vocal education of teachers using the EVT method as an example]. *Professionalism of the Teacher: Theoretical and Methodological Aspects*, 11, 214–224. <https://doi.org/10.31865/2414-9292.11.2019.197234> [in Ukrainian].

FORMATION OF STUDENT'S VOCAL PERFORMANCE SKILLS IN THE ACADEMIC SINGING CLASS (TRADITIONAL AND MODERN APPROACHES)

51

Zhanna Zakrasniana

Lecturer at the Department of Music Art;
ORCID: 0000-0003-2592-5459; e-mail: z.zakrasniana@gmail.com
Kyiv National University of Culture and Arts, Kyiv, Ukraine

Abstract

The purpose of the research is to outline the principles and systematize the information on the formation of vocal and performance skills of academic singers in voice training classes in the context of their own experience, studying the experience of Solomiya Krushelnytska's work with beginner singers, Alexander's technique and Estill Voice Training. **The research methodology** is based on the following methods: analysis of various vocal techniques in the field of vocal art, which made it possible to study and determine the principles of forming the vocal and performance skills of an academic vocal student, as well as methods of generalization and systematization, historical and personal experience, which made it possible to outline the principles of forming skills in the academic vocal. In the course of analyzing the professional literature, the music-theoretical and source studies methods were applied. **Scientific novelty of the research.** Based on an in-depth study of S. Krushelnytska's methodology, Alexander's technique, and Estill Voice Training, the author presents her own practical experience in the context of the importance of developing vocal skills from the musicological and performing point of view. **Conclusions.** The study of vocal skills is based on various methods, among which we

can distinguish the method of S. Krushelnytska, Alexander's technique and Estill Voice Training. Each of these methods focuses on the development of certain aspects of vocal art and provides tools for developing various elements of vocal technique, such as the respiratory system, body posture, and vocal cords. Mastering professional knowledge and skills is a prerequisite for the further professional growth of vocal students, enabling them to develop their vocal skills, expand their repertoire, and realize their creative potential in various styles of vocal art.

Keywords: academic vocal; laryngoscope; Solomiya Krushelnytska's methodology; Alexander's technique; Estill Voice Training technique

